

I.M. Волошина, В. В. Каревіна // Наукові праці НУХТ.- 2012.-№ 47.- С.18-22.

7. Рекомбинантный лизостафин *staphylococcus imulans*: получение, очистка и определение противостафилококковой активности [Текст] / И. С. Бокша, Н. В. Лаврова, А. В. Гришин и др. // Биохимия. – 2016. – Т 81. – Вып. 4. – С. 607-617.

8. Побічна дія антибіотиків [Текст] / Р. Ю. Грицко, А. М. Задорожний, Н. М. Прикуда, О. Л. Іванків, С. І. Мироненко, І. Л. Дячок, Р. О. Піняжко // Інфекційні хвороби. – 2015. – № 3(81). – С. 86-91

9. Феномен биологической резистентности к бета-лактамам при беременности [Текст] / А. С. Занько, Д. М. Семенов // Акушерство. Гінекологія. Генетика. – 2016. – № 1. – С. 29-33.

10. Определение антибиотикорезистентности к бета-лактамам антибиотикам [Текст] / Д. С. Конотоп, С. В. Семенов // Инновации в ветеринарной медицине, биологии, зоотехнии : Материалы 11-й международной конференции молодых ученых (г. Витебск, 24-25 мая 2012 г.) / Витебская государственная академия ветеринарной медицины. – 2012. – С. 57.

11. Определение бета-лактамазной активности сыворотки крови у крупного рогатого скота [Текст] / Д. С. Конотоп, С. В. Семенов // Ученые записки учреждения образования "Витебская государственная академия ветеринарной медицины". – Витебск. – 2013. – Т. 49. – № 1, ч. 1. – С. 117-120.

12. Identification of LACTB2, a metallo- β -lactamase protein, as a human mitochondrial endoribonuclease / Levy S, Allerston CK, Liveanu V, Habib MR, Gileadi O, Schuster G. // Nucleic Acids Res. 2016 Feb 29;44(4):1813-32. doi: 10.1093/nar/gkw050. Epub 2016 Jan. 13.. – Available at : [Ahttp://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26826708](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26826708)

Желавський Микола

д.вет.н., професор

Шунін Ігор

аспірант

Смоляк Дар'я

аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЦИТОЛОГІЧНОГО МЕТОДУ ОЦІНЮВАННЯ КЛІТИННИХ ФАКТОРІВ ЛОКАЛЬНОГО ІМУНІТЕТУ РЕПРОДУКТИВНИХ ОРГАНІВ ТВАРИН

За останнє десятиліття значного поширення серед продуктивних та дрібних домашніх тварин набули захворювання органів розмноження (ендометрит, піометра, онкологічні хвороби), які займають левову частку в етіоструктурі незаразної патології. Незважаючи на значні успіхи в питаннях вивчення етіології, патогенезу та діагностики репродуктивних захворювань тварин, нагальність проблеми вказує на необхідність вдосконалення методів діагностики, особливо на ранній (субклінічній) стадії розвитку та розробку нових ефективних схем терапії [1; 2].

У сучасних літературних джерелах вітчизняних та закордонних дослідників наведені дані про стан клітинних факторів локального імунітету органів розмноження тварин [2; 3], проте зміни параметрів гомеостазу в різні періоди їх відтворної здатності і при розвитку патології носять лише фрагментарний характер. Тому,

центральним об'єктом клінічної імунології на сьогоднішній день є всебічне дослідження функціональних властивостей імунокомпетентних клітин [2-5].

При мікроскопічному дослідженні мікропрепаратів встановлено, що з фагоцитарних клітин в мазках в основному становили нейтрофіли. Мікрофаги при цьому мали певні морфологічні відмінності від полімофоядерних нейтрофільних гранулоцитів (клітин) периферичного русла. У мікропрепаратах ідентифікували сегментоядерні клітини з добре вираженими ядром та дрібнозернистою цитоплазмою. У різних полях зору зустрічались й нейтрофільні клітини з ознаками фізіологічного старіння (апоптозу). При цьому здебільше візуалізувались мікрофаги з пікнозом та фрагментацією ядра. Нами запропоновано метод оцінювання протимікробного потенціалу фагоцитів, який оснований на визначенні їх цитохімічної реактивності [5]. При цитохімічному дослідженні Оксигеннезалежного механізму фагоцитарного захисту клітин слизової оболонки геніталіїв в реакції нітросинім тетразолієм розроблена методика щодо індикації фагоцитів, які приймають активну участь у реалізації протимікробного захисту. Реактивні (НСТ-позитивні) нейтрофільні гранулоцити візуалізувались наявністю у цитоплазмі темно-коричневих включень у вигляді дрібної дифузної зернистості. Визначено також діагностичні критерії ризику виникнення гострої запальної реакції та розвитку ускладнень [5].

Отже, цитологічна методика оцінювання параметрів імунного захисту репродуктивних органів тварин має важливе значення в системному дослідженні імунного статусу тварин, а також стануть інформативними діагностичними критеріями ранньої діагностики репродуктивної патології.

Список використаних джерел

1. Turner, M. L. Immunity and inflammation in uterus [Text] / M. L. Turner, G. D. Haley, I.M. Sheldon // *Reprod. Dom Anim.* – 2012. – Suppl. 4. – P. 402-409.
2. Michael, J. Clinical Immunology of the Dog and Cat [Text] / Revised And Updated J. Michael. – Day Second Edition Copyright: Manson Publishing Ltd., 2012. – 449 p.
3. Sheldon, I. M. Innate immunity in human endometrium and ovary [Text] / I. M. Sheldon, J. J. Bromfield // *Am. J. Reprod. Immunol.* – 2011. – Vol. 66 (Suppl. 1). – P. 63-71.
4. Спосіб оцінювання локального імунітету статевих органів у тварин [Текст] : пат. 109040 Україна. № u 201601190; винахідники та власники Желавський Микола Миколайович, Шунін Ігор Микитович ; заявл. 11.02.2016 ; опубл. 10.08.2016, Бюл. № 15.
5. Zhelavskiy, M. Cell factors' condition of local immunity of vaginas mucosa in cats [Text] / M. Zhelavskiy, I. Shunin // *Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S. Z. Gzhytskyj.* – 2016. – N. 1. – Vol. 18. – P. 32-36.

